

Op bezoek bij Linnaeus

Toen nummer 3/11 van *Vlinders op de mat* gevallen was, viel me direct de volgende tekst op: "Vlinders in Zweden. Vlinder mee!" Bij lezing van het nummer bleek dat de twee opmerkingen geen rechtstreeks verband hadden, maar ik dacht na het lezen van het verhaal, dat het wellicht toch een goed idee was om nog een paar ervaringen uit Zweden betreffende Linnaeus op te schrijven.

Jan Moonen

Interieur van het Linnaeushuis.

Wij zijn in de zomer van 2005 in Zuid-Zweden geweest hoppend van hotel naar hotel. In het eerste hotel lag een foldertje met een portret van een oudere Linnaeus en dat bleek te zijn van het museum in Råshult. Hier zou het geboortehuis van Linnaeus (1707-1778) staan. Het was niet ver van ons overnachtingsadres, dus zijn we de volgende dag naar Råshult gereden. Het was een prachtig gelegen klein dorpje (met beschermd dorpsgezicht), waarvan drie gebouwen ingericht waren als openluchtmuseum met een mooie tuin, die overliep in een weids boerengrasland begrensd door bomen en struiken.

Het Linnaeushuis bood een inkijk in de keuken van de familie Linné en de inrichting van het vroeg achttiende eeuwse Zweedse huis. Ook waren er wat Linnaeus gerelateerde zaken bijeengebracht. Al met al heel erg de moeite waard om te bezoeken. Toen we buiten kwamen scheen de zon en zagen we al direct een citroenvlinder en enkele klein geaderd witjes. In een kruidentuin tegenover het Linnaeushuis vlogen twee kleine vossen, een duinparelmoervlinder (of toch 'n bosrandparelmoervlinder?) en een zwartsprietdikkopje. Naar het grasland toe zagen we een vuurvlinder en diverse morgenroods, die daar algemeen waren. Drie afgevlogen mannetjes van het bruin zandoogje konden we

nog net waarnemen voor de hemel weer betrok. Er kwam een stevig onweer op ons af. In totaal hebben we maar zo'n dertig minuten kunnen mijmeren over de vlinders waarmee de jongen Karl Linné vertrouwd raakte in zijn eigen omgeving.

Naarmate Linnaeus meer dieren en planten leerde kennen en vooral ook meer literatuur had gelezen, moet hij bijzonder gefrustreerd zijn geraakt door de onbruikbaarheid van die boeken. Bijvoorbeeld in het grote plaatwerk van Matthias Merian uit 1660 waren veel van de afgebeelde dieren, met name van de 'Kruipende Dieren', helemaal niet te herkennen maar wel met naam genoemd. Veel afbeeldingen waren ook getekend naar oude voorbeelden, zoals de Indische neushoorn naar Dürers prent uit 1515.

Linnaeus zelf nam overigens geen afbeeldingen van de betreffende diersoorten op, maar gaf een verwijzing naar een afbeelding elders. In feite is hij helemaal opnieuw begonnen met het beschrijven van planten en dieren, maar dan wel systematischer en met een manier om de vele namen (ook in verschillende talen) te normaliseren. Linnaeus schreef zijn boeken in het Latijn en de gekozen namen dus ook. Het voordeel moet hem direct duidelijk zijn geweest: alle wetenschappers in zijn tijd schreven en lazen Latijn. Tot op de dag van vandaag gebruiken we de naamgeving zoals Linnaeus die heeft bedacht. Misschien een interessant onderwerp voor een volgend artikel? ●

Jan Moonen

Het geboortehuis van Linnaeus in Råshult is tegenwoordig een soort openluchtmuseum (beschermd dorpsgezicht).